

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΟΥΔΑΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ

1953

για. Ὁ θεατὴς γίνεται ἔτσι ὁ ἐρμηνευτὴς τῶν εἰκόνων καὶ συνάγει ἀπ' αὐτὲς τὴν ψυχολογία τῶν ἡρώων. Ἡ ἱκανοποίησή του εἶναι πραγματική, γιατί συμμετέχει στὸ δράμα. Στὴν ταινία τοῦ Οὐάυλερ—ποῦ εἶναι, ὡστόσο, ὁ κορυφαῖος Ἀμερικανὸς σκηνοθέτης σήμερα, μαζί με τὸν Τζὼν Φὸρντ—τί μένει στὸ θεατὴ; Ἡ διαπίστωση ὅτι ὑποτιμοῦν τὴν ἀντίληψή του. Κι' αὐτὸ τὸν βάζει σ' ἀμηχανία.

Ἀφαιρέσατε τριάντα φράσεις ἀπὸ τὴν Ἀστυνομικὴν Ἱστορίαν καὶ τὸ φρικτὸ, ψεύτικο καὶ ἀνόητο τέλος (τὴ σκηνὴ ποῦ ὁ ἥρωας πεθαίνει, μετὰ τὸ θανάσιμο τραυματισμὸ του) καὶ ἡ ταινία θ' ἀλλάξει ἀμέσως μορφή—θὰ γίνει ἴσως ἀριστούργημα. Θ' ἀπαλλαγεί ἀπὸ τὰ ψεύτικα στοιχεῖα τῆς καὶ θὰ περιορισθῇ στὰ κινηματογραφικὰ τῆς πλαίσια. Τὰ περιττὰ—καὶ ἀπίθανα—λόγια θὰ λείψουν κι' ἡ δύναμη τῶν εἰκόνων θὰ γίνει πῶς ἐντονὴ, πῶς ἀληθινὴ, πῶς πειστικὴ. Ἡ δημιουργικὴ σκηνοθεσία τοῦ Οὐάυλερ θὰ πάρῃ ὅλη τὴν ἀξία τῆς—ὅπως στὴν «Κληρονόμο». Ἡ ταινία θὰ βρεῖ τὴν ἰσορροπία τῆς καὶ τὸ ἔξοχο ὕψος τῆς θ' ἀποκτήσει καὶ περιεχόμενο. Ὅλες οἱ ἀρετὲς τοῦ ἔργου θὰ φανοῦν πῶς ζωηρές. Ὅταν παύσει νὰ μᾶς ἐνοχλεῖ ἡ φλυαρία τοῦ ἥρωα (καὶ πολλῶν ἄλλων) ἡ συμμετοχὴ μας στὸ δράμα θὰ εἶναι πραγματικὴ, ἡ ἐπικοινωνία μας μετὰ τὰ πρόσωπα τῆς ταινίας θ' ἀποκαταταθεῖ, ἡ ὑποβολὴ τῶν εἰκόνων θὰ εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ ἐξηγήσει τὰ αἰσθήματα καὶ τὶς πράξεις.

Εἶναι περιέργο πῶς ὁ Οὐάυλερ, ἓνας σκηνοθέτης με εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ, δημιουργὸς τόσων ἔργων με βαθιὰ ψυχολογικὴ παρατήρηση καὶ σωστὴ διαγραφὴ χαρακτήρων, δὲν ἀντελήφθη τὸ βασικὸ ἐλάττωμα τῆς «Ἀστυνομικῆς Ἱστορίας». Ἴσως νὰ ἐνδιαφέρθηκε περισσότερο σ' αὐτὴν τὴν ταινία γιὰ τὶς δεξιότητες τοῦ ἱκανότητες, γιὰ τὶς πρωτοτυπίες στὴν τεχνικὴ του (ἀλλεπάλληλα πλάνα στὴν ἴδια εἰκόνα, ταυτόχρονη δράση πολλῶν προσώπων, ἀνετὴ κίνηση τοῦ φακοῦ μέσα στὸ ἴδιο περιβάλλον) κι' ἔτσι νὰ μὴν πρόσεξε ὅσο ἔπρεπε τὶς ἀδυναμίες τοῦ σεναρίου. Ἴσως, ὅμως, καὶ νὰ ξέχασε πιά, μετὰ τὰ χρόνια, τὴν εὐρωπαϊκὴ καταγωγὴ του καὶ νὰ προσαρμόσθηκε ὀριστικὰ στὴ νοοτροπία τοῦ Χόλλυγουντ. Εἶναι τόσο δύσκολο νὰ μείνει κανένας ὡς τὸ τέλος ψηλότερα ἀπὸ τὸ περιβάλλον του.

Γ. Ν. ΜΑΚΡΗΣ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Π. Α. Μιχελῆ : «*Δῆλος "Αδῆλος"*», Ἀθήνα 1952.

Δὲν βρῶσκω νὰ ἔκαμε αἰσθητὲς προόδους μετὰ τὰ «*Ἀνθὲμιά*» του, στὰ 1949, ὁ κ. Π. Μιχελῆς. Ἐκεῖ εἶχα ἀνιχνεύσει, ἀν ἐνθυμοῦμαι, τὴν ἐπίδραση τοῦ Καβάφη. Ἐδῶ, ὁ ἀρχιτέκτων καὶ ποιητὴς προσπαθεῖ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὶς ἐπίδρασεις ποῦ ἦσαν γι' αὐτὸν τυραννικὲς, ἀλλὰ τὸ μόνο ποῦ πετυχαίνει εἶναι μερικὲς φρα-

στικὲς jongleries ποῦ δὲ θὰ μπορούσα, μετὰ τὴν καλύτερη διάθεση τοῦ κόσμου, νὰ τὶς θεωρήσω ὅτι ἐκφράζουν ποίηση. Ὁ τίτλος τῆς συλλογῆς, μ' ὄλο ποῦ ἀναβιώνει τὸν ἀρχαῖο μῦθο, δὲν περιμένα ὅτι θὰ ἐπέβαλλε τὸ λογοπαικτικὸ του σύμπλεγμα καὶ στὴν κατασκευὴ τοῦ στίχου. Ὡστόσο σὲ κάτι τέτοια φαίνεται ν' ἀποδίδει σημασία ὁ ποιητὴς καὶ θὰ τὰ πιστεύει ἴσως εὐρήματα, ἐνῶ δὲν εἶναι. Εἶναι μονάχα ἀντιποιητικὰ καὶ ἀσχημα. Παίρνω στὴν τύχη μερικὰ τέτοια λεκτικὰ σχήματα ποῦ κάμνουν στίχους :

Τώρα ποῦ φτάσαμε,
περιμένουμε νὰ φτάσουμε.

Καὶ κεῖ ποῦ περιμένουμε νὰ φτάσουμε,
[ἐνῶ φτάσαμε,

Τῆς νέας γῆς ὁ μῦθος εἶναι δράμα
καὶ τ' ἄρα τῆς γῆς τῆς εἶναι μῦθος

Φύγε. Τί κάθεται; Δὲν ἔφτασες.
Κι' ἂν ἔφτασες, θέλεις πολὺ νὰ φτάσεις.

Μὲ βίδες — φτιάνουν καὶ χαλοῦν.
χαλοῦν καὶ φτιάνουν.

Θὰ μπορούσα νὰ ἀναφέρω καὶ ἄλλα ἄγιστα καὶ χωρὶς καμμιά αἰσθησι τοῦ ποιητικοῦ. Γιὰ νὰ μὴ μακρηγορῶ ἄσκοπα, θὰ ἔλεγα μόνον ὅτι προτιμῶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῆς συλλογῆς τὸ δεύτερο, ποῦ ἐπιγράφεται «*Ρήνεια*», παρ' ὅτι, κάπου - κάπου μοῦ ἔρχονται κάποιες ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸν «*Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου*» (Ὁ Θάνατος τῶν Ἀρχαίων), ἴσως ἀπὸ τὶς λέξεις, ἴσως ἀπὸ τὸν τόνο τῶν τραγουδιῶν, ἴσως ἀκόμη γιατί ὁ Παλαμᾶς τραγουδεῖ λαμπρὰ τὸ θάνατο τῶν ἀρχαίων καὶ ὁ κ. Μιχελῆς ἀδέξια καὶ κάποτε λογοκοπικὰ. Ὅμως ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος ἓνα μικρὸ τραγουδάκι, ἀκριβῶς γιατί εἶναι μικρὸ καὶ δίχως καμμιά ἀξίωση, με συγκρατεῖ :

Αὐτὸς ἦρθε νὰ παντρευτῇ
μὲ μιὰ φωτογραφία στὴν τσέπη.
Ἡ νύφη βγάζει ἀπ' τὶς κασέλλες τὰ προικιά,
τὶς φορεσιὲς τῆς, τὰ κιλίμια, τὶς μαντιῆλες, ὅλα
μὲ τέχνη κεντημένα σὲ νυχτέρια,
κι' ὁ γαμπρὸς τὴν παίρνει ὀλόγουμη
καὶ φεύγει.

Ἀρχίζοντας, ἔκαμα λόγο γιὰ τὴν πρώτη συλλογὴ τοῦ κ. Μιχελῆ καὶ παράτρεξα τὴ δεύτερη, τὸ «*Δρόμο τῶν Πουλιῶν*», (στὰ 1951). Ὡς τόσον αὐτὴ ἢ συλλογὴ, καὶ ὄχι ἢ πρώτη, εἶναι ποῦ μ' ἔκαμε ν' ἀνοίξω τὴ «*Δῆλον "Αδῆλο"*». Γιατί ἐκείνη—καὶ δὲν ἔτυχε ὡς τὴν ὥρα νὰ γράψω γι' αὐτὴν τὶς ἐντυπώσεις μου—ἔδειχνε κάποιαν ἐπίδοση ἐλπιδοφόρα. Μοῦ ἀρέσει λ. χ. ἐκεῖνο τὸ πρῶτο-πρῶτο τραγουδάκι τῆς :

Μὴν ἀρωτᾶς ποῖος ἀνεμὸς
στὸ κάτασπρο χαρτὶ τῆς ἀπορίας
ρίχνει τοῦ λόγου τὴ σπορά
κι' ἀνθίζουν στὴ σιωπὴ τὰ λόγια.
Κότταξε ποῦ στὸν οὐρανὸ
σμάρι διαβαίνουν τὰ πουλιά

κι' αφίνουν τὰ τραγούδια τους
ἀγραφα στον ἀγέρα.

Βέβαια και ἐκεῖ, στὸ «Δρόμο τῶν Πουλιῶν», ἡ ἐπίδραση τοῦ Καβάφη εἶναι ἀκόμη περισσό-
τερο ἀπὸ ἐκδηλῆ. Ὅμως αὐτοῦ μέσα ὑπάρχει
γνήσια διάθεση ποιητικὴ καὶ συχνὰ τὰ ἐπιτεύ-
γματα συγκρατοῦν τὴν προσοχή, γεμάτα ὑπο-
σχέσεις καὶ ὠραία προανακρούσματα μιᾶς ὀρι-
μότητας ποὺ τὴ νοιώθεις πολὺ κοντινὴ. Στὴ
«Δῆλο Ἀδῆλο» ὑπάρχει ὀπισθοδρομηση καὶ μα-
νιερισμὸς ἀφόρητος. Θὰ ἤθελα νὰ ἐλπίσω ὅτι
εἶναι καρπὸς μιᾶς ἀτυχῆς ὥρας, ἀν' ἡ ποίηση
μετριέται μὲ ὥρες. Ἄλλ' εἶναι ἓνα ὀλόκληρο
βιβλίο ποὺ προϋποθέτει ὥρες καὶ ἡμέρες πολ-
λές. Ἡ ποίηση τοῦ κ. Μιχελῆ εἶναι θὰ ἔλεγα
παρωδώντας εὐκολα, ἀδῆλος. Ἡ τουλάχιστον
βρίσκεται καὶ αὐτὴ εἰς ἀποδημίαν. Εὐχομαὶ κα-
λὴν ἐπάνοδον.

Κώστα Ταχτσῆ : «Μικρὰ Ποιήματα», Ἀθή-
να 1952.

Δὲν εἶναι καιρὸς πολὺς ποὺ ἔγραφα γιὰ τὰ
«Δέκα Ποιήματα» τοῦ νέου αὐτοῦ ποιητῆ. Θυ-
μοῦμαι πὼς ἡ ἐντύπωση ποὺ μοῦ ἀφήσαν ἦταν
ἐνὸς ταλάντου ποὺ ἀνατέλλει. Τὴν ἴδια ἐντύ-
πωση ἐπικουρεῖ καὶ ἡ νέα λιγοσέλιδη συλλογὴ
του μὲ τὰ δώδεκα, αὐτὴ τὴ φορὰ, ὀλιγόστιχα
τραγουδάκια. Εἶναι τόσον ὀλιγόστιχα, ὥστε θὰ
μποροῦσες νὰ τὰ πάρεις καὶ σὰν γιαπωνέζικα
«χάι-κάι». Μικρὲς ἐντυπώσεις, αἰσθήματα ποὺ
ἐξαντιλοῦνται ποιητικὰ μέσα στὸ περιορισμένο
τους πλαίσιο, μὰ ποὺ ἀφίνουν συναισθηματικὲς
προεκτάσεις. Συνταιριάσματα λέξεων ποὺ εἰκο-
νογραφοῦν τὴ διάρχεια ἢ τὸ στιγμιότυπο. Κο-
φτεὲς συλλαβὲς ποὺ ἀπηχοῦν τὴ διάσπαση ἢ τὸ
ἀργόσταλαγμα τῆς αἰσθήσεως στὴν ψυχὴ καὶ
ποὺ δημιουργοῦν ἀτμόσφαιρα :

Μιὰ μονάχα στιγμή
(πόσο θὰ κρατήσει ;)
θάρθει καὶ θὰ φύγει

πόσο ἡ ἀγάπη σου
κράτησε
ἡ ἀγάπη σου
ἐσὺ
καὶ τὸ καλοκαίρι...

Αὐτὸ εἶναι ὅλο-ὅλο τὸ ποίημα. Καὶ εἶναι
ποίημα. Ὅπως, ἄλλωστε, καὶ τοῦτο τὸ κομπολόι
τῶν συλλαβῶν :

Ὁ
οὐρανὸς
μάζεψε
σύννεφα
χτές
σταγόνα
σταγόνα
τὸ αἷμα
τῆς
καρδιάς
μου
καὶ
σήμερα
βρέχει.

Ἄλλὰ καὶ πόσο χαριτωμένο, πόσον ἀβρὸ
εἶναι αὐτὸ τὸ «Τραγουδάκι» :

Ἀγαπημένο δάκρυ
ἔλα μαζί μου

κι' ἂν κρυώνεις
θὰ σὲ ζεστάνω
στον κόρφο μου.

κι' ἂν ἡ καρδιά σου
ξέχασε
θὰ σ' ἀποθέσω πάνω
σ' ἓνα γαλάζιο
ἀνθάκι
ἀπλὸ
ποὺ λέγεται
«μὴ μὲ λησμόνει»...

Τέτοια εἶναι ἡ εἰς ἐλάσσονα τόνον ποίησις
τοῦ κ. Κ. Ταχτσῆ. Προτιμῶ ὅμως αὐτοὺς τοὺς
ἐλάσσονας τόνους ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ποὺ εἶναι
δηθὲν μείζονες καὶ δὲν εἶναι τίποτε.

Μίλτου Σαχτούρη : «Μὲ τὸ πρόσωπο στον
τοῖχο», Ἀθήνα 1952.

Δὲν θ' ἀρνηθῶ στὸν κ. Μίλτο Σαχτούρη τὴν
ἐμπνευση, θὰ τοῦ ἀμφισβητήσω μόνον τὴν ὀρ-
γάνωση τοῦ ποιητικοῦ ὕλικου του. Τί τὰ θέ-
λετε... Κάθε φορὰ ποὺ διαβάζω στίχους ποὺ μὲ
ἐπαναφέρουν στὰ πρῶτα βήματα τοῦ «μαχητι-
κοῦ» ὑπερρεαλισμοῦ, σκέπτομαι ὅτι ὅσο ἀργά
οἱ κεραῖες μας συλλαμβάνουν τὰ ξένα ρεύματα,
ἄλλο τόσο ἀργά παρακολουθοῦν τοὺς ξένους
στὴν ἀπόρριψη τῆς ἀχρηστῆς συγκομιδῆς. Καὶ
τὰ ταλέντα ἀναλίσκονται σὲ προσπάθειες ποὺ
ἔχουν ἤδη ξεπερασθῆ καὶ κατορθώνουν μόνον νὰ
συντηροῦν τὴν ἀνάμνηση τῶν πρώτων ἀποπει-
ρῶν. Ξέρω ὅτι οἱ νέοι μας ποιηταὶ ἀντιμετω-
πίζουν πάντοτε μὲ πολλὴν περιφρόνηση τοὺς
ἀνθρώπους ποὺ τοὺς λένε μὲ εἰλικρίνεια ὅτι
δὲν συγκινοῦνται ἀπὸ... «τοὺς σπάγγους,—φερ'
εἶπεῖν,—ποὺ διασχίζουν τὸ δωμάτιο ἀπ' ὅλες
τὶς πλευρὲς καὶ ποὺ σπρώχνουν τὰ σώματα
στον ἔρωτα», οὔτε ἀπὸ «τὰ τριαντάφυλλα ποὺ
φυτρώνουν στὸ νεροχύτη»... Αὐτὰ τὰ πράγματα
τὰ πιστεύουν ὡς εὐρήματα γνησίως ποιητικὰ
καὶ οἰκτεῖρουν τοὺς χονδροκέφαλους ποὺ εἶναι
ἀνίκανοι νὰ νοιώσουν αἰσθητικὴ χαρὰ ἀπὸ τὰ
κυβιστήματα τῆς βιασμένης φαντασίας. Καὶ συ-
νεχίζουν ἓνα δρόμο, ἀνύποπτοι ὅτι στὸν ἴδιο
τοῦτο δρόμο ἔχει ἀπὸ μακροῦ ἠχήσει τὸ σύν-
θημα τῆς ἐπιστροφῆς. Καὶ ὅτι μερικοὶ ποὺ
τοὺς γράφουν λ.χ. ὅτι εἶναι καὶ γι' αὐτοὺς πιά
καιρὸς νὰ γυρίσουν, συμβαίνει νὰ εἶναι πολὺ
περισσότερο πληροφορημένοι καὶ ἐνήμεροι ἀπὸ
τοὺς αὐτοπιστευόμενους πρωτοπόρους. Λυποῦ-
μαι ποὺ ἔτυχε ὁ κ. Σαχτούρης νὰ μοῦ δώσῃ
τὴν ἀφορμὴ νὰ ξαναπῶ πράγματα ποὺ ἔχω ἐ-
παναλάβῃ ἀρκετὲς φορὲς καὶ ποὺ ἔχουν εἰς
κάτι χρησιμεύσει στοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐνδια-
φέρονται γιὰ τὴν ποίηση καὶ ὄχι μόνον pour
épater les bourgeois ! Λυποῦμαι ἀκόμη πιὸ
πολὺ γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ κ. Σαχτούρης εἶναι
ἄνθρωπος μὲ πολλὴν εὐαισθησία καὶ θὰ μπο-
ροῦσε νὰ μᾶς δώσῃ στὴ νέα του συλλογὴ κάτι
καλύτερο καὶ μονιμότερο ἀπὸ τὴ «Λησμονημέ-
νη» του καὶ τὶς «Παραλογαῖς» του. Ἐπειδὴ δὲν
θέλω ν' ἀδικῶ κανένα καὶ ἐπειδὴ πρέπει νὰ
ἔχει ὁ ἀναγνώστης ἓνα τουλάχιστον δείγμα
γραφῆς τοῦ κρινόμενου, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ση-
ματίζει καὶ ὁ ἴδιος γνώμη, ἔστω ἀποσπασμα-

τική, θά μεταγράψω ἔδῳ ἓνα ἀπὸ τὰ «συντηρητικώτερα» ποιήματα τῆς νέας συλλογῆς τοῦ κ. Σαχιούρη: (Τίτλοφορεῖται: «Δοκιμὲς γιὰ τὴν ἐπανάληψη τῆς Νύχτας»).

Οἱ φίλοι μου φεύγουν
ἦρθαν νὰ μὲ χαιρετήσουν

δὲ θά ξαναδῶ πιά τοὺς φίλους μου

ὁ ἕνας φεύγει γιὰ τὸ δίπλα δωμάτιο
τὸ πρόσωπό του ἔγινε μαῦρο
φόρεσε ἓνα πράσινο σκοῦρο ὕφασμα
νύχτωσε
πιά δὲ μιλάει

ὁ ἄλλος φεύγει γιὰ τ' ἄλλο δωμάτιο
νὰ βρεῖ τίς καρφίτσες
πρῶτα ὁμῶς κρύφτηκε στὶς κουρτίνες
φοβήθηκε
ὕστερα ἀνέβηκε στὸ παράθυρο
γιὰ νὰ κοιμηθεῖ

ὁ ἄλλος ἔβγαλε τὰ παπούτσια του
μὲ τρεμάμενα χέρια
πῆρε τ' ἀγαλμα
ζεστό
τὸ πῆγε στὴν κρεβατοκάμαρα
δὲν ξέρεי πῶς νὰ τὸ στήσει
οἱ φίλοι μου φύγαν μακριὰ

δὲ θά τοὺς ξαναδῶ
τοὺς φίλους μου

Λυποῦμαι, ἀλλ' αὐτὰ δὲν εἶναι ποιήσεις.

Πάρη Τακόπουλου: «Πολυτέκνου Θεᾶς», Ἀθήνα, (Ἰκαρος) 1952.

Νομίζω πῶς ἔγραψα κάποτε, —πρὸ ἐτῶν; πρὸ μηνῶν;... Δὲν κρατῶ ποτὲ σημειώσεις, δὲν κρατῶ ποτὲ ἀρχεῖα, δὲν ἔχω φακέλλους, δὲν μοῦ μένει καιρὸς ν' ἀναδιψήσω τίς σελίδες τῶν τόμων τῆς «Νέας Ἑστίας» γιὰ ν' ἀνακαλύψω πότε, καὶ αὐτὰ πὺν γράφω μοῦ τὰ τραβᾶ ὁ φίλος Χάρης κυριολεκτικῶς μὲ τὸ τσιγκέλι, καὶ εἶναι συχνὰ πρόχειρα καὶ ἄστατα—μὰ νομίζω πῶς ἔγραψα κάποτε γιὰ τὸν νέον αὐτὸν ποιητὴ καὶ τ' ὅτι ἔγραψα, μοῦ τὸ ὑπενθυμίζει ὁ ἴδιος σ' ἓνα χιουμουριστικὸ τραγουδάκι του πὺν πρέπει ν' ἀφορᾶ ἐμέ. (Ἄν ἀφορᾶ ἄλλον, σημαίνει πῶς αὐτὸς ὁ ἄλλος ἔχει τίς ἴδιες μανίες μ' ἐμένα. Μὰ πρῶτα τὸ τραγουδάκι):

Χτὲς
Διαβάζοντας
Μιά κριτική,
Ἐδοκίμασα
Κάποια σχετικὴ πικρία.
Ἐλείπαν τὰ καλόφωνα τὰ «νι»
Ἄπ' τὸ πρῶτο μου βιβλίο,
Κι' ἦταν ἀσυγχώρητη,
Κακόφωνα, παράλειψη αὐτῆ,
Ἄπὸ ἀπειρία.
—Ἐλείπαν τὰ «νι»;
Κι' ἐλυπήθηκαν
Τόσο πιά πολὺ οἱ κριτικοί;
Θά μποροῦσε ν' ἀλείπε
Κι' ὄλο τὸ βιβλίο!

Θά μποροῦσε, ἀσφαλῶς. Ἀλλὰ θά μᾶς ἔλειπε τότε καὶ αὐτὸ τὸ νόστιμο ποιηματάκι. Καὶ ἐνδέχεται νὰ ὑπῆρχε καὶ στὸ δεύτερο αὐτὸ βιβλίο τοῦ νέου ποιητῆ αὐτῆ ἡ ἔλλειψις τῶν καλοφώνων «νι» πὺν εἶναι πράγματι στιχουργικὴ

(καὶ αἰσθητικὴ) ἀπειρία... Ἐνῶ τώρα ὄλα τὰ «νι» εἶναι στὴ θέση τους καὶ ἡ νέα αὐτῆ συλλογὴ τοῦ κ. Τακόπουλου μᾶς ἀποκαλύπτει ἓνα γνήσιο ποιητικὸ τάλαντο πὺν βρίσκεται σὲ ἀνοδικὴ πορεία. Μᾶς ἀποκαλύπτει ἀκόμη ἓνα χαριτωμένο χιούμορ πὺν μεταστοιχειώνεται ποιητικὰ καὶ δὲν ἀφίνει πολὺ χῶρο στὴν προχειρότητα τῆς φτηνῆς σάτιρας. Στ' ἄλλα τραγούδια τοῦ ὁ νέος ποιητῆς ἔχει μιὰ ἐκφραστικὴ λιτότητα πὺν τὸν συγγενεῖ μὲ τοὺς Εὐρωπαίους, κάποιους Ἄγγλους, ἰδίως, τοῦ νεωτέρου καιροῦ, πὺν κατώρθωσαν νὰ κάμουν ποίηση μὲ μιὰ εὐθυβολία λεκτικὴ στὸν ποιητικὸ τους στόχο ἀληθινὰ ἀξιοθαύμαστη. Ἐχουν ἀντικαταστήσει τὴ μαγεία μὲ τὴν ὑποβολὴ πὺν ἀπευθύνεται περισσότερο στὴ συγκινησιακὴ εὐπάθεια τῆς νοήσεως παρὰ στὴν εὐκόλη λυρική διάχυση τῆς καρδιάς. Ἡ συναισθηματικὴ παράδοση ἀκολουθεῖ, ἀφοῦ πρῶτα μὲ δύναμη συλλάβει ὁ νοῦς... θά ἔλεγε ὁ Σολωμός.

Ὁ νέος κ. Τακόπουλος ἔχει μερικοὺς τόνους ἀληθινὰ γοητευτικοὺς χωρὶς ἐκζητήση καὶ χωρὶς ἐπιδίωξη. Ἄπ' ὄλα τὰ τραγούδια τοῦ ἀναβλύζει μιὰ αὐθορμησία πὺν δημιουργεῖ ἀμέσως τὸ κλίμα τῆς εἰλικρίνειας καὶ τῆς οἰκειώσεως. Καὶ τὸ λεκτικὸ του εἶναι στρωτό, χωρὶς βιασμούς καὶ χωρὶς στρεβλώσεις τῶν λέξεων γιὰ τίς ἀνάγκες τοῦ μέτρου. Δὲν μπορῶ νὰ μεταφέρω ἔδῳ ὅ,τι θεωρῶ ἀρτιώτερο ἀπὸ τὴ συλλογὴ του, γιὰ τὴν περισσότερα τραγούδια τοῦ εἶναι πολὺστίχα. Θά μποροῦσαν ὁμῶς οἱ ἀναγνώστες νὰ ἰκανοποιηθοῦν μὲ αὐτὸ τὸ σύντομο ποίημα γιὰ τὴν Ἡριννα. Ἐπιγράφεται: «Ἔος Αἰώνας π. Χ. ἡ πιὸ ἀργά». Δὲν ἀνήκει στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς συλλογῆς, παρὰ μόνο ὡς πρὸς τὴν τεχνολογία. Ἀλλὰ δὲν εἶναι γι' αὐτὸ λιγώτερο ἐνδιαφέρον.

Πέθανε ἡ Ἡριννα
Δεκαεννιά χρονῶν,
Ἄφοῦ ὁμῶς πρῶτα θρήνησε
Στὴν «Ἡλακάτη» τῆς
Τὸ θάνατο,
πὺν τόσο πρόωρα
ἔλεγε γνωρίζει
Πέθανε...
Μὰ πρὶν,
Σ' αὐτὸ τὸ ποίημά της,
Θά θέλησε νὰ ζήσει...
Γιὰ τὴν θά ἐνοιώθε
(Μέσ' στὰ δεκαεννιά της χρόνια)
Πῶς θᾶταν ἀδικο
Νὰ μὴν ἀφίσει,
Ὅυτε τὰ ἴχνη τῆς ἀγάπης τους
Σ' ἓνα χαρτί.

Ὁ νέος ποιητῆς κατορθώνει στὰ τραγούδια του νὰ κάμνει τὸ καθημερινὸ γεγονός ποίηση. Δὲν εἶναι μικρὸ τὸ ἄθλημα.

ΑΙΜ. Χ.

Παν. Κανελλόπουλου: «Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ ἐποχὴ μας». Ἀπὸ τὴν ἱστορία στὴν αἰωνιότητα.

Κάθε φορὰ πὺν παίρνω στὰ χέρια μου ἓνα καινούριο βιβλίο τοῦ Παναγιώτη Κανελλόπουλου, ξέρω πῶς δύσκολα θά τὸ ἀφίσω πρὶν φτάσω στὸ τέλος. Ὅπως γράφονται αὐτὰ τὰ βιβλία